

Б92 - КАЖИПРСТ
14. април 2005.

УСКОРО РЕЗУЛТАТИ ЗА МАЧКАТИЦУ

Полиција нема иницијативу. Полиција је орган откривања кривичних дела. Више смо ми открили извршилаца него полиција, више су моји заменици прешли километара по Србији него полиција

Гост: Владимир Вукчевић, специјални тужилац за ратне злочине
Аутор: Даница Вученић

Б92: Недавно је потписан споразум са хрватским тужилаштом. Зашто је та сарадња важна?

Вукчевић: "Та сарадња је јако важна. Кад се каже јако важна, важна је из следећих разлога - сви смо сведоци да сви ти злочини који су се одиграли на просторима бивше Југославије су се одиграли до Дејтонског споразума у Босни и Хрватској, а након тога на Косову, које је такође ван јурисдикције правосудних органа Србије. Значи, места извршења евентуалних злочина су ван територије јурисдикције правосудних органа, тамо су углавном оштећени и тамо су сведоци, а евентуални извршиоци се претежно налазе у Србији. Ми смо имали у случају 'Овчара' први случај такве сарадње, где сам ја непосредно комуницирао са хрватским тужиоцем Бајићем. Одмах смо успоставили сарадњу пошто смо се, да тако кажем, препознали као професионалци, и то је резултовало хапшењем још једног лица, против кога је у току такође кривични поступак. Такође, кад смо већ код Овчаре, опет путем регионалне сарадње смо дошли до још једног извршиоца, 20. у овом случају, против кога се сад управо пише оптужница такође за злочин у Вуковару. И да закључим, извршиоци користе то, односно користили су то што је регионална сарадња била слаба, па су се скривали или у Србији, или у Босни, или у Хрватској. Имате један случај у Хрватској, односно у хрватској Босни, где је један извршилац у Хрватској ухваћен, ухапшен и покренут је поступак због дроге. У међувремену се дешава да се открива да га босанске власти гоне због констатације да је извршио кривично дело геноцида. Међутим, пошто то лице има двојно држављанство Хрвати не могу да га испоруче Босни, јер је уставно право сваког држављанина да му се суди у својој држави, а Босанци не могу да уступе предмет Хрватима због тога што по њиховим прописима, као што је и по нашим прописима, немогуће уступање предмета за које је предвиђена

казна преко десет година затвора."

Б92: Колико рецимо одлука Хашког суда у вези са вуковарском тројком, може да утиче на за сада добру регионалну сарадњу?

Вукчевић: "Па, то је врло важно. Нама је то важно - када кажем нама мислим на правосудне органе Србије - због нашег кредибилитета. Јер, ми смо овде заиста показали, а то је и признато од стране Хашког трибунала односно Хашког тужилаштва, госпође Дел Понте, да ми радимо крајње професионално."

Б92: Добили сте бољу оцену од Хрватске.

Вукчевић: "Добили смо најбољу могућу оцену у региону. И то је она поменула на седници НАТО пакта у новембру прошле године, када је директно именом и презименом рекла да српски тужилац за ратне злочине, тј. моја маленкост и екипа изузетно добро ради, да су они јако задовољни и да она због тога предлаже да се размисли коме да се додели тај предмет. Нама је то врло важно због нашег кредибилитета и пред домаћом јавношћу. А само бих хтео једну ствар да кажем, рецимо колико је важно то наше поступање у предмету Овчара и откривање тих непосредних егзекутора. Моје мишљење је да смо ми раније дошли до људи који су непосредно извршили, питање је у којој мери би Хаг био заинтересован за вуковарску тројку. Међутим, пошто они нису имали непосредне извршиоце њима је најлакше било да по принципу те тзв. командне одговорности ухапсе људе који су по свом положају били одговорни за све догађаје тамо и да против њих покрену поступак. Мислим да треба да размисле сви у овој земљи... кад кажем сви значи извршна власт. Мислим да је много боље да ми рецимо на Косову откривамо непосредне извршиоце, а не да опет по том принципу командне одговорности у Хагу нам седи пола државном врха."

Б92: Да ли овде постоји довољно разумевања за ваш посао? Да ли је политичка власт искрено заинтересована за кажњавање ратних злочинаца или то разумеју само у контексту приче око Европске Уније?

Вукчевић: "Мени је тешко да одговорим на то питање. Ја на свако питање које је на било који начин везано за политику тешко одговарам јер се трудим да будем у сферама овог професионалног, али могу да кажем по неком свом осећају, мислим да та свест осцилује. Кад кажем свест мислим уопште та пажња државе, извршне власти, како год хоћете, осцилује. Прво, кад смо кренули било је доста ентузијазма да ми то радимо. Ја сам то и прихватио због тога што сматрам да смо ми спремни и способни. Кад кажем ми мислим на органе правосуђа. Ја познајем све те људе. Ја радим 30 година у правосуђу, искључиво у тужилаштву. Према томе, управо због тога што сам познавао кадрове и судије, тужиоце, био сам сигуран да ми то можемо да урадимо бар на том нивоу како то ради Хаг, и да будем нескроман, чак и боље него они, што се и види из резултата. Опет могу да илуструјем, односно да то аргуентујем. Нама је уступљен предмет под шифром ЗЕ92. Хаг кад нам је доставио то, он је доставио у правцу два извршиоца, а ми смо већ дошли до десет извршилаца одређених кривичних дела ратног злочина, од којих су шест

у притвору."

Б92: Мислете на Зворник?

Вукчевић: "Говорим о Зворнику, али да не улазимо у детаље, пошто су детаљи по закону тајни. Али, да се вратимо питању, мислим да се и даље у свести људи преплићу ти осећаји да ли се ради о злочинима или о патриотским чиновима. И док год то буде тако, док год се не схвати да су у име српства, у име патриотизма вршени злочини, пљачке, убијана деца, жене, вршења силовања итд, ми ћемо тапкати у месту."

Б92: Да ли сте задовољни статусом тужилаштва, новцем који имате, условима и свим осталим, на крају крајева и неким психолошким третманом, ако тако могу да кажем?

Вукчевић: "Да вам кажем, условно сам задовољан. Када смо почели било је више ентузијазма, додељена нам је ова зграда, која је заиста изузетна. Ту су аудио-визуелна снимања, мере безбедности су савршене, један леп простор итд, суднице су изванредно опремљене. И ја тврдим, а имам искуства, да ова суђења која се овде одржавају нигде не би могла да се одрже на територији бивше СРЈ на том нивоу као овде. Ипак, имајте у виду да се овде суди људима за извршена кривична дела организованог криминала и ратних злочина. То су по правилу велике групе људи, ту се ради о изузетно опасним извршиоцима. Овде мере безбедности морају да су изузетне. Ви сте видели пре две године или годину дана, не знам, кад је у Зрењанину или у Новом Саду један, који је такође овде, Опачић скочио и замало да је успео да у судници прекоље сведока-сарадника, што је овде немогуће да се уради. Значи, добили смо добре услове, добили смо добре плате, троструке плате у односу на наше колеге. Међутим, у међувремену се дешава следеће, те наше плате од тад нису повећане ниједном. Дошло је четири пута до повећања плата наших колега, а нама нису повећане. Значи, нису пратили тај тренд. Тај однос није више један према три, него сад је један према два или један према један и по. Али, и то није толико битно, нико није дошао овде због плата, мада су и те плате одређени стимуланс. Председница Врховног суда каже да су друге судије незадовољне нашим платама. Мислим, та логика није прихватљива. Те судије које су незадовољне нека дођу они и нека суде овде. Знате, није лако судити једном... Ево, управо је у току суочење Легије, Чеде Јовановића. Видите колико ту има негативне енергије, набоја. Је л' мислите да је лако председнику већа Марку Кљајевићу да суди у овим условима? Па, нека дођу ти који су незадовољни, па нека они суде. И уопште та повика на неки наш 'привилеговани' положај, наше плате, и шта ја знам, је срачуната на фактички, по мојој оцени, на једно дезавуисање специјалних органа за борбу против организованог криминала. Ја не знам који су то лобији који то чине."

Б92: Али, очигледно креирају атмосферу у којој се то све дешава.

Вукчевић: "То је сад посебно питање."

Б92: Ко подгрева ту атмосферу?

Вукчевић: "То је посебно питање које би захтевало једну ширу елаборацију, да

употребим ове стране изразе, али о томе треба да се размисли. Ко ме иде за циљ да мафија поново диже главу, да се штите ратни злочинци, итд?"

Б92: У једном интервјуу сте рекли да је ваша сарадња са полицијом осцилирана. Шта сте конкретно мислили?

Вукчевић: "Знате шта? Ја сам то рекао врло јасно. Полиција нема иницијативу. Полиција је орган откривања кривичних дела. Више смо ми открили извршилаца него полиција. Више су моји заменици прешли километара по Србији него полиција. Значи, полиција је та која треба да открива и кривична дела ратних злочина и извршиоце. Ја поуздано знам да они имају доста података о извршеним кривичним делима и извршиоцима, међутим, не достављају се пријаве. А с друге стране, када им се зада задатак, када ми на основу наших овлашћења захтевамо од њих нешто, они су крајње ефикасни. Рецимо, они су хапшење ове групе, ових шест људи, тако професионално извели да сам ја добио честитке из Хага од господина Патрика Лопеза, који је шеф истражитеља, који је наравно пратио ту акцију, и који је доста незадовољства показао због бекства Горана Хаџића, и уопште доста нас је критиковао због свега тога. Ја сам имао муке да му објасним да ми немамо везе, да тужилаштво нема везе са тим, да то чини извршна власт односно МУП, итд."

Б92: Зашто немају иницијативу, а требало би да истражују?

Вукчевић: "Не знам. Треба да се запитају људи који о томе одлучују, а који се налазе на положајима где се одлучује."

Б92: Мислите на министре у влади?

Вукчевић: "Не мислим на министре. Посао министара је... То се одлучује на неким другим нивоима о тој тзв. политици кривичног прогона. Али, опет хоћу сад да напоменем да сам сигуран да је процесуирано више непосредних извршилаца, мање у Хагу људи по командној одговорности."

Б92: Рекли сте да сте имали много бољу сарадњу са претходном владом, да су они имали више ентузијазма за целу ову причу итд. И ту сте негде напоменули да је ова влада више организована ка томе да шаље осумњичене за ратне злочине.

Вукчевић: "Да будем прецизан, нисам ја рекао да сам имао бољу сарадњу са владом, нити са овом нити са оном. Ја немам никакве везе, немам ја сарадњу са владом. Ја имам контакт са МУП-ом, по природи ствари, и са Министарством правде. Не кажем ја, и ово Министарство правде је доста тога учинило. Донети су одређени законски прописи, који нама знатно олакшавају сад посао."

Б92: Колико је за сада ефикасна мера замрзавања имовине хашким оптуженицима?

Вукчевић: "Па, то је први пут да је то примењено. Добили смо таква овлашћења такође о изменама Законика. Показало се да је то ефикасно, јер

смо видели преко штампе, где рецимо ћерка Павковића није могла да подигне његову пензију, па се онда опет неко жалио, не знам тачно. Али, показало се као врло ефикасно. Да прецизирам, то се само ради за сада, само имамо право да забранимо да располажу са својим новчаним средствима. Значи, није ту стављена хипотека на њихову непокретну имовину."

Б92: Значи, она кућа у Котору није у тој причи, како се тврдило у медијима?

Вукчевић: "Они искључиво немају право располагања са финансијским средствима која се налазе на рачунима банака."

Б92: Да ли Вам је као пореском обвезнику логична и прихватљива одлука о помоћи породицама хашких оптуженика, оних који се предају? Да ли је то негде селективно примењивање закона?

Вукчевић: "Па, нисам баш много упућен. Исто пратим и штампе. Мислим да не би требало доводити грађане у неравноправни положај. Значи, ако се помажу једни, треба помагати и друге. Али, нисам сигуран колико је то исправно."

Б92: Фонд за хуманитарно право је изазвао праву буру у јавности када је објавио тврдње да су у Мачкатици спаљивани лешеви. Шта је са тим случајем?

Вукчевић: "После тврдњи Фонда за хуманитарно право да су тамо спаљивани лешеви цивила са Косова почели смо проверу. Пошто се помињу конкретна лица запослена у МУП-у, прво смо хтели да утврдимо да ли су и даље у полицији, на којим местима и какве чинове имају. Поднели смо захтев за спровођење истражних радњи, па су истражни судија и мој заменик отишли у Сурдулицу и обавили увиђај са вештацима, прегледали све високе и друге пећи у алуминијумском комбинату, као и места где се одлаже јаловина. Сада чекамо налазе вештака, да ли има људских остатака лешева у јаловини".

Б92: Једном сте рекли да је Батајница приоритет...

Вукчевић: Надјено је око 900 лешева. Захваљујући Хагу и УНМИК-у, истражни судија и мој заменик ушли су у Приштину крајем прошле године и тамо саслушали одређени број Албанаца, који су директно указали на извршиоце. То је први случај вршења правосудне власти и спровођења процесних радњи на Косову од '99. Очекујем да ћемо пре јуна против конкретних лица поднети захтев за спровођење истраге, а до краја године ће бити подигнуто и неколико оптужница."

Б 92 : Шта Вас је определило да радите као тужилац за ратне злочине, а не тужилац за организовани криминал? У јавности се причало да вам је и то место било понуђено.

Вукчевић: "Па јесте, понуђено ми је било и то место. Тадашњи тужилац Синиша Симић је предлагао мене за то место, међутим, ја сам то одбио из разлога што ја имам супругу и три ћерке и да нисам хтео да угрожавам њих и уопште моје окружење. Сматрао сам да би радећи на пословима тужиоца за организовани криминал био више изложен таквим опасностима. Али, друго је важније. определило ме је... Сматрао сам да је један од важнијих државних

послова доказивање Међународној заједници да су наши правосудни органи спремни и способни да се ухвате у коштац са предметима ратних злочина. Значи, да ми нисмо нека земља Руанда, Бурунди итд, да нама требају да доводе те стручњаке. Јер, ја сам из почетка дошао у врло оштар сукоб са заменицима из Хашког тужилаштва, са господином Јаном Губанос, са којим сад добро сарађујем, који иначе води случај 'вуковарске тројке', који водио случај 'Насера Орића' итд. Ми смо дошли у сукоб због тога што је, могу да кажем, он из почетка имао један потцењивачки однос према нама, да не кажем према мени. Па, кад смо ми почели мало да расправљамо о томе колико ко зна, онда се видело да то није баш тако. Наравно, све смо то изгладили, сад имамо једну изузетно добру сарадњу. Ја имам са њима недељни контакт. Дозволили су нам, наравно преко шифре, директан приступ њиховој документацији, што је одраз једног великог поверења и једне велике оцене да ми то заиста добро радимо."

Б92: Да ли добијате претње?

Вукчевић: "Па, конкретно ја нисам имао никаквих претњи. Било је одређених инцидената, а више су били изложени моји заменици, али све то спада у оквиру посла. Ако ћемо се тако плашити, онда ми не можемо да радимо овај посао. Значи, нисмо за овај посао, него да се вратимо да радимо оне послове које смо радили пре тога."

Б92: Какве су шансе да се неки случајеви пребаце на домаће правосудје?

Вукчевић: "Па не, суштина је што се предмети који се процесуирају пред Хашким трибуналом деле у три нивоа. Значи, први је највиши ниво који искључиво процесуирају они, а други два, тај средњи и нижи ниво, то долази код нас. Тако да, ја очекујем да ће доста предмета доћи код нас да овде буду процесуирани. И то се ради са предметима где нису завршене истраге, значи предмети вођених истрага, а долазе и предмети који су у фази оптужења тј. тих тзв. потврђених оптужница. Све зависи од Хага како ће они да селекутују, који ће ниво да дају предмету. Ако предмету за генерале дају средњи ниво, они ће доћи овде. Ако га држе на том вишем нивоу, онда ће бити тамо. Значи, само зависи од тога. Ми смо спремни да се суочимо са... Уопште нема тог предмета који ми не можемо да судимо овде."

Б92: А документацију Хага сада користите?

Вукчевић: "Значи, опет напомињем да ми имамо директан приступ хашкој документацији, која је огромна. Ту се налазе... Ми смо ту дошли до неких доказа до којих овде, тврдим, никад не би дошли. Они имају изузетно богату документацију, али није ни чудо. Њихов буџет је не знам колико сад, неколико стотина милиона долара или је чак прешло у милијарде, не знам тачно. То је једна огромна машинерија која ради у Хагу и за Хаг."

Б92: Где смо ми у односу на тај буџет? Истини за вољу, Хаг...

Вукчевић: "Само хоћу да напоменем да смо ми до неких докумената, које смо тражили од наших органа, од нашег МУП-а и које нисмо добили, дошли преко документације из Хага. Ето, и то илуструје однос наших органа према нама, јер

Хагу морају да дају, а нама не морају да дају, односно морали би нама да дају по закону, али кажу - Немамо. И сад, ми нађемо то у документацији Хашког трибунала."

Б92: Чекајте, да ли сте Ви покушали неком да скренете од надлежних пажњу на то да Вас у МУП-у лажу

Вукчевић: "Значи, ја то јавно говорим о односу с МУП-ом. А имао сам прилику да чак председнику Тадићу кажем да рецимо није формирана посебна јединица која је законом предвиђена, која је предвиђена за борбу против извршилаца кривичних дела ратног злочина, где отприлике сагласност за њиховог старешину дајем ја. Морам да признам да је господин председник одмах реаговао, написао је писмо министру Јочићу. Ту је нешто покренуто било, таман смо очекивали да ће нешто да се деси, међутим, и даље ништа. Ти људи који раде, ти људи из тог одељења... Прво их је мали број. Друго, видим да и они нису задовољни својим третманом у оквиру МУП-а, смештени у том њиховом простору који је мали. Мислим, ја то сазнајем од њих, овако полуприватно. И они се боје да то јавно кажу."

Б92: Сад у тој атмосфери Ви треба да судите за ратне злочине?

Вукчевић: "У тој целој атмосфери..."

Б92: Односно, Ви сте тужилац.

Вукчевић: "... ми се сналазимо, радимо, доста користимо та овлашћења која су нам дали овим изменама законских прописа, ми саслушавамо директно људе, тј. моји заменици тужиоци саслушавају директно сведоке, што раније није могло да се ради. Па, ето, рецимо случај 'Мачкатица', мој заменик је саслушао сведоке тамо на лицу места, који су евентуална одговорна лица."

Б92: ... полиција...

Вукчевић: "Могли смо то. Могли смо само да дамо налог полицији да обави тзв. информативни разговор, да се провере наводи Фонда за хуманитарно право. Међутим, ми то нисмо урадили него смо отишли тамо и на лицу места утврдили."

Б92: Сигурнији сте у себе?

Вукчевић: "Добро, сад не бих... Кажем вам, они одлично раде кад им се зада задатак, али их је мало, незадовољни су итд. Уопште није суштински решен тај проблем."

Б92: Да ли се плашите да позитивна одлука студије о изводљивости може овде да уљуљка причу око ратних злочина, у смислу 'Ето, ми испуњавамо', па сада да све то просто падне поново у неки други план?

Вукчевић: "Па, не верујем. Ипак, верујем у интелигенцију владиних надлежних службеника односно комплетне владе, да би тако нешто могло да се деси."